

Roll No.

Total No. of Pages : 04

Total No. of Questions : 11

B.Tech (IT) (Sem-5)
UNIVERSAL HUMAN VALUES-2

Subject Code : HSMC-122-18

M.Code : 78260

Date of Examination : 10-06-23

Time : 3 Hrs.

Max. Marks : 60

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES :

1. SECTION-A contains objective type questions.
2. SECTION-B contains short answer type questions.
3. SECTION-C contains descriptive answer type questions.
4. Attempt ALL questions.

SECTION-A

1. Write True/False and Fill in the blanks :

(1 × 10 = 10)

- i) ..... is the foundational value in relationships.
..... रिश्तों में मूलभूत मूल्य है।
..... रिश्तियाँ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢਲਾ ਮੁੱਲ ਹੈ।
- ii) There are ..... orders in nature.
प्रकृति में ..... आदेश हैं।
ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ..... ਆਦੇਸ਼ ਹਨ।
- iii) The process for value education is .....
मूल्य शिक्षा के लिए प्रक्रिया है .....।
ਮੁੱਲ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ .....।
- iv) Right understanding + ... = mutual prosperity.
सही समझ + ... = पारस्परिक समृद्धि।
ਠੀਕ ਸਮਝ + ... = ਆਪਸੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ।
- v) To be in a state of liking is .....
पसंद के हिसाब से एक अवस्था में होना ..... है।
ਪਸੰਦ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਦਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ..... ਹੈ।

[M-78260]

(S-17) 2494

- vi) Giving all the priorities to physical facilities is living with animal consciousness.
 शारीरिक सुविधाओं को सभी प्राथमिकताएं देना पशु चेतना के साथ रहना है।
 ਸਰੀਰਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਪਸ਼ੂ ਬਿਰਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਹੈ।
- vii) Prosperity and wealth are equivalent.
 समृद्धि और धनवन्तता बराबर हैं।
 ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਅਮੀਰੀ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।
- viii) Amassing weapons is the best way of ensuring fearlessness in society.
 हथियारों को एकत्र करना समाज में निर्भयता सुनिश्चित करने का सबसे अच्छा तरीका है।
 ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭੈਤਾ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਕਰਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਹੈ।
- ix) Ethical human conduct leads to mutual fulfilment.
 नैतिक मानव आचरण से परस्पर पूर्ति हो जाती है।
 ਨੈਤਿਕ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਉਹਾਰ ਪਰਸਪਰ ਪੂਰਕਤਾ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- x) Natural acceptance remains constant with time.
 प्राकृतिक स्वीकृति समय के साथ स्थिर रहती है।
 ਕੁਦਰਤੀ ਮੰਜੂਰੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਥਿਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

SECTION-B

(5 × 4 = 20)

2. How there is recyclability and self-regulation in nature?
 प्रकृति में आत्म नियमन और पुनरावृत्ति कैसे है?
 ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਆਤਮ-ਨਿਯਮਤਾ ਅਤੇ ਚੱਕਰੀ-ਕ੍ਰਮ ਕਿਵੇਂ ਹੈ?
3. Explain harmony in family.
 परिवार में तालमेल के बारे में बताएं।
 ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ।
4. Differentiate between intention and competence. How do we come to confuse between the two?
 इरादे और क्षमता के बीच क्या अंतर है? कैसे हम गलती करते हैं?
 ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ? ਕਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਗਲਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ?
5. Explain competence in professional-ethics.
 पेशेवर नैतिकता में क्षमता समझाओ।
 ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥਾ ਸਮਝਾਓ।

6. What are the basic guidelines of value education?

मूल्य शिक्षा के बुनियादी दिशा निर्देश क्या हैं?

ਮੁੱਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ?

SECTION-C

(5 × 6 = 30)

7. What are the salient unethical practices in the profession at present? Analyze the root cause and solution.

मौजूदा समय में पेशे के मुख्य अनैतिक तरीके क्या हैं? मूल कारण और संभव समाधान का विश्लेषण करें।

ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਨੈਤਿਕ ਤਰੀਕੇ ਕੀ ਹਨ? ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਸਮਾਧਾਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

What is the need of value-education?

मूल्य-शिक्षा की क्या जरूरत है?

ਮੁੱਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ?

8. What is the meaning and purpose of self-exploration?

स्वयं-अन्वेषण के अर्थ और उद्देश्य क्या है?

ਆਤਮ-ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਮਤਲੱਬ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ?

ਜਾਂ

How is a human-being and co-existence of self and body? Explain pre-conditioning, sensation and natural-acceptance. <https://www.ptustudy.com>

इंसान स्वयं और शरीर का सह-अस्तित्व कैसे है? पूर्व-मान्यता, संवेदना और प्राकृतिक-स्वीकृति समझाओ।

ਮਨੁੱਖ ਸਵੈ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਹਿ-ਅਸਤਿਤਵ ਕਿਵੇਂ ਹੈ? ਪੂਰਵ-ਮਾਨਤਾ, ਸੰਵੇਦਨਾ ਅਤੇ ਸਹਿਜ-ਸਵਿਕਰਿਤੀ ਸਮਝਾਓ।

9. Compare the four orders in nature on the basis of thie salient aspects.

मुख्य पहलुओं के आधार पर प्रकृति में चार आदेशों की तुलना करें।

ਮੁੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

What do you mean by reaction and response? Give some examples.

आप का प्रतिक्रिया और अनुक्रिया से क्या मतलब है? कुछ उदाहरण दें।

ਤੁਹਾਡਾ ਯੁਕਤ-ਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਓ।

10. What is happiness and prosperity? What are the wrong notions about attaining happiness and prosperity?

सुख और समृद्धि क्या है? खुशी और समृद्धि को प्राप्त करने के बारे में गलत धारणा क्या है?

ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਕੀ ਹੈ? ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਕੀ ਹੈ?

ਜਾਂ

What is the expanse of human living? Why it is necessary to understand harmony at all levels? Critically evaluate the current state of living at the level of self.

मानव जीवन की फैलाव कितना है? सभी स्तरों पर सामंजस्य समझना क्यों ज़रूरी है? सटीकता से स्वयं के स्तर पर रहने की वर्तमान स्थिति का मूल्यांकन करें।

ਮਨੁੱਖ ਜੀਵਨ ਦੀ ਫੈਲਾਵ ਕਿੰਨਾ ਹੈ? ਸਾਰੇ ਸਤਰਾਂ ਉੱਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਸਮਝਣਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ? ਆਪਣੇ ਸਵੈ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਹਾਲਤ ਦਾ ਅਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।

11. What are the problems faced due to the wrong notions about happiness and prosperity?

सुख और समृद्धि के बारे में गलत धारणाओं के कारण पेश आ रही समस्याएं क्या हैं?

ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ?

ਜਾਂ

Describe in brief, the salient values in human relationships.

मानवीय रिश्तों में संक्षिप्त मुख्य मूल्यों का विवरण दें।

ਮਾਨਵੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁੱਖ ਮੁੱਲਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

Note : Disclosure of Identity by writing Mobile No. or Making of Passing request on any page of Answer Sheet will lead to UMC against the Student.